

เรื่องสั้น “โอนถ่ายความเป็นมนุษย์”

โดยจิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท

(คัดลอกจาก จิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท. 2560. *สิงโตนอกคอก*. กรุงเทพฯ: แพรวสำนักพิมพ์)

“สวัสดี แอล ที่นั่นเป็นอย่างไรบ้าง”

“สวัสดี อเล็กซ์ วันนี้ทุกอย่างยังปกติดีค่ะ”

ผมกับแอล เราอยู่ห่างกันมาก แต่โชคดีที่การสื่อสารในปัจจุบันรวดเร็วมาก ทำให้ระยะทางไม่เป็นปัญหาอีกต่อไป ปัจจุบันแม้แต่การส่งสัญญาณไปดาวอังคารก็ใช้เวลาเพียงแค่นาทีเดียว ไม่ต้องพูดถึงการสื่อสารภายในโลก ตลอดทั้งวันผมและแอลจะส่งข้อความหากัน บางครั้งแอลจะถ่ายภาพสิ่งต่าง ๆ ที่เธอพบ มาให้ผมดู

ข่าวใหญ่ที่ทุกคนสนใจกันในช่วงนี้คือเรื่องพายุสุริยะที่กำลังจะมาถึง หลายร้อยปีก่อนพายุสุริยะไม่ใช่ปัญหาใหญ่ของมนุษยชาติ เพราะมันไม่มีผลต่อสุขภาพ เพียงแค่รบกวนการสื่อสารและดาวเทียมเท่านั้น ในอดีตการเกิดขึ้นของพายุสุริยะเป็นเพียงช่วงเวลาที่การสื่อสารอาจถูกตัดขาดชั่วคราว หรืออาจมีการเลื่อนเวลาการบินออกไป แต่ในปัจจุบันพายุสุริยะกลายเป็นมหันตภัยที่โลกต้องเตรียม รับมือทุก ๆ สิบเอ็ดปี

เพราะข่าวของเครื่องใช้ทุกอย่างของมนุษย์กลายเป็นสิ่งที่ต้องพึ่งพาสัญญาณดาวเทียมไปจนหมดแล้ว หากการสื่อสารถูกตัดขาด มันไม่ได้หมายถึงแค่การติดต่อที่ชะงักงันเท่านั้น ทว่ายังหมายถึงช่วงเวลาที่เราจะประสบภัยต่อเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านจะไม่ทำงาน ระบบการติดต่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับจ่ายเงินซื้อสินค้าจะใช้งานไม่ได้ ในศตวรรษนี้การส่งจ่ายโดยตัดเงินจากบัญชีได้เข้ามาแทนที่เงินสด หมดแล้ว นั่นย่อมหมายความว่า การซื้อขายทั้งหมดจะเป็นอัน ระงับลง

ผู้คนเตรียมตัวรับมือพายุสุริยะราวกับมันคือเฮอริเคน ความหวาดกลัวและข่าวลือแพร่ไปในฝูงชนราวกับโรคระบาด ว่ากันว่า พายุสุริยะรอบนี้รุนแรงพอจะทำให้ไฟฟ้าดับทั้งเมืองได้ เพื่อความปลอดภัยหลายคนจึงเลือกปิดเครื่องมือที่เชื่อมต่อกับระบบ อินเทอร์เน็ตและดาวเทียมสื่อสารตลอดวันนี้ เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับอุปกรณ์ไฟฟ้า ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างก็เตรียมการรับมือพายุสุริยะอย่างรัดกุม

ผมกับแอลตัดสินใจจะหยุดการสื่อสารระหว่างกันไปก่อน อันที่จริงผมเป็นคนตัดสินใจเรื่องนี้เอง ผมไม่อยากจะอุปกรณ์สื่อสารของเราเปิดอยู่ระหว่างที่อนุภาคจำนวนมากวิ่งอยู่ใกล้กับชั้นบรรยากาศ คลื่นวิทยุที่ถูกรบกวนในช่วงนั้นอาจทำให้เครื่องมือบางอย่างซับซ้อนของเราเสียหายได้ แอลตกลงเรื่องนั้นเราคุยกันรอบสุดท้ายก่อนจะปิดเครื่องมือสื่อสาร

“คุณเห็นภาพถ่ายของแฟลร์รูปตัวเองแล้วหรือยัง” ผมถาม

สิบสองชั่วโมงก่อน ดาวเทียมโซโฮตัวที่สามสิบเอ็ดซึ่งคอยสังเกตการณ์ดวงอาทิตย์ ตรวจพบการระเบิดแฟลร์รูปตัวเอสบริเวณกระจุกของจุดดำบนดวงอาทิตย์ ศูนย์วิจัยยืนยันว่ามันเป็นการระเบิดรุนแรงที่ปลดปล่อย

คอโรนาจำนวนมหาศาล ซึ่งเป็นต้นกำเนิดพายุ สุริยะลูกหีมา พายุรังสีสุริยะลูกนี้จะเดินทางมาถึงโลกภายใน ยี่สิบสี่ชั่วโมง

“ฉันเห็นแล้วค่ะ” แอลส่งข้อความตอบกลับมาในอีกสองนาทีให้หลัง “ระเบิดครั้งนี้ดูจะร้ายแรงทีเดียว ฉันหวังว่าคุณจะปลอดภัย นะคะ”

ผมเข้าใจว่าทำไมแอลจึงเป็นห่วง หากเกิดไฟฟ้าดับครั้งใหญ่ขึ้นมา ทั้งเมืองคงตกอยู่ในภาวะโกลาหล เพราะมนุษย์ดำรงชีวิต ไม่ได้แล้วหากขาดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

“คุณก็ด้วยนะ” ผมบอกแอล “คุณต้องรักษาตัวให้ดี เอาละ ตัดการสื่อสารได้ แอล อย่าลืมนะว่าผมรักคุณ”

“แล้วพบกันค่ะ อเล็กซ์ ฉันก็รักคุณ” เธอส่งข้อความสุดท้ายกลับมา

ผมปิดระบบการสื่อสาร แล้วก็ตัดสินใจหลับไป

ผมตื่นขึ้นเพราะกothพริตมาปลุก

“ไง อเล็กซ์” เขาเอ่ย

“สวัสดี กothพริต” ผมตอบ “พายุสุริยะพัดผ่านไปเรียบร้อยแล้ว”

“ผ่านไปแล้ว” เขาตอบ

ผมตื่นเต็มตาแล้ว สิ่งแรกที่ผมทำคือเริ่มค้นหาข่าวที่เกิดขึ้น ในช่วงที่ผมหลับไป ดึงมันมาแสดงบนหน้าจอ กothพริตมองจอขึ้น ไปพร้อมกับผมด้วย เขากล่าวสรุปสถานการณ์ให้ผมฟังระหว่างที่ ผมไล่อ่านข่าว “โชคดีที่โลกไม่ได้รับผลกระทบอะไรมาก มีรายงานสัญญาณโทรศัพท์ขัดข้องหลายแห่ง เครื่องบินหยุดบิน แต่ไม่มีอะไรร้ายแรง มีข่าวเครื่องมือพังที่ศูนย์วิจัยทางเหนือ แต่ไม่ใช่ปัญหาใหญ่”

“แล้วข้างนอกล่ะ” ผมถาม

“นั่นแหละปัญหาของเรา อเล็กซ์ ตอนนี้ทุกคนกำลังพยายาม ส่งสัญญาณเรียกดาวเทียมทุกดวงให้กลับมาส่งข้อมูลอีกครั้ง”

ผมกับกothพริตทำงานให้กับศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์ขนาดใหญ่ที่สุดของโลก แผนกของพวกเราดูแลเรื่องดาวเทียมซึ่งออกสำรวจ ไปทั่วจักรวาลอันกว้างใหญ่ แผนกนี้แบ่งเป็นหลายทีม แต่ละทีม จะมีดาวเทียมในความรับผิดชอบของตัวเองหนึ่งดวง

และดาวเทียมในความรับผิดชอบของพวกผมคือ..

“ได้เวลาทำงานแล้วพวก” เพื่อนกระตุ้นให้ผมรีบตื่น “ติดต่อกับแอลที”

ผมพิมพ์คำสั่งขึ้นบนหน้าจอ โค้ดประหลาดซับซ้อนถูกพิมพ์ขึ้นบรรทัดแล้วบรรทัดเล่า ผมตามหาที่อยู่ของแอล เราใช้เวลาานาน พอคิดว่าจะเชื่อมต่อกับเธอได้อีกครั้ง ในที่สุดการเชื่อมต่อก็เสร็จสิ้น ระบบการสื่อสารพร้อมใช้งาน

“สวัสดี แอล นี่ผมเอง อเล็กซ์นะ” ผมส่งข้อความไปหาเธอ “ที่รัก คุณสบายดีไหม”

“สวัสดีค่ะ อเล็กซ์ ฉันท AL001” เธอส่งข้อความตอบกลับมา

ผมสังหรณ์ใจไม่ดีเลย

“แอล คุณได้รับผลกระทบอะไรหรือเปล่า ผมจะใช้คำสั่งตรวจเช็คนะ” ผมบอกและส่งคำสั่งตรวจเช็คสภาพไปที่ดาวเทียม จากนั้นก็รอจนกว่าแอลจะส่งผลการตรวจกลับมา

ผลที่ตอบกลับมานั้นไม่ค่อยดีเลย พายุรังสีสุริยะทำให้ส่วนที่ใช้เก็บข้อมูลของแอลเสียหายบางส่วน ผมเปิดไฟกะพริบบนหน้าจอ กอทพริตและคนอื่นๆ ในทีมต่างมารวมตัวกันหน้าเครื่องของผม

“แอลได้รับความเสียหาย” ผมให้พวกเขาอ่านรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้น

“ข้อมูลส่วนที่หายไปสำคัญมากมัย” กอทพริตมีสีหน้ากังวลใจ

ผมตรวจดูรายงานและตอบว่า “ไม่หรอก ไม่สำคัญ...ข้อมูล การสำรวจของแอลยังอยู่ดี ที่หายไปก็แค่บทสนทนาระหว่างพวกเรากับแอล บทสนทนาส่วนใหญ่เป็นแค่คำสั่งที่พวกเราป้อนให้แอลทำ คำสั่งสำหรับภารกิจที่กำลังดำเนินอยู่ตอนนี้ก็หายไปเหมือนกัน พวกเราต้องป้อนใหม่ ตอนนี้แอลกลับไปอยู่ในสถานะสแตนด์บาย รอรับคำสั่ง ส่วนพวกคำสั่งเก่าๆ ถึงหายไปก็ไม่เป็นไรเพราะดำเนินการเรียบร้อยแล้ว แค่ว่าไม่มีประวัติว่าใครเคยสั่งอะไรไปบ้าง”

“แล้วบทสนทนาระหว่างนายกับแอลล่ะ อเล็กซ์” กอทพริต ถาม

“หายไปหมดแล้ว” ผมตอบเสียงไร้ความรู้สึก

ทั้งทีมเงียบไป พวกเขารู้ดีเรื่องผมกับแอล รู้ว่าคำสั่งของผมต่างจากคำสั่งของพวกเขา พวกเขาเพียงคำสั่งงานแอล แต่ผมคุย” กับแอล คุยเหมือนเธอเป็นเพื่อน เหมือนเธอมีชีวิตจริง ๆ เนื่องจากระบบปฏิบัติการของแอลสามารถเรียนรู้ได้ เธอจึงค่อยๆ ซึมซับ สิ่งต่าง ๆ ไประหว่างที่คุยกับผม และค่อยๆ พุดจาเหมือนมนุษย์มากขึ้นเรื่อย ๆ

ที่สำคัญ ทุกคนรู้ว่าผมกับแอลเป็นคนรักกัน

มันอาจฟังดูแปลก แต่ทุกคนต่างก็รู้เรื่องนี้โดยไม่ต้องพูด ออกมา...

ถ้าหากความทรงจำในส่วนนี้สูญหายไป ก็หมายความว่าแอลจะกลับไปพูดได้เท่ากับการตั้งค่าเริ่มต้นอีกครั้ง และเธอจะลืมเรื่องของผมด้วย แอลจะไม่รู้ว่าผมเป็นใคร เคยมีความสัมพันธ์อย่างไรกับเธอ

บรรยากาศในห้องเงียบอย่างน่าอึดอัดใจ ผมไม่แน่ใจว่าพวกเขาสงสัยหรือไม่ ดูเหมือนพวกเขาเองก็ไม่แน่ใจเหมือนกัน ว่าควรรู้สึกอย่างไรกับ “ความรัก” ในรูปแบบเช่นนี้ เพราะแบบนั้น มันถึงได้นำมาอึดอัดใจ จะแสดงความเสียใจ นี่ก็ไม่ใช่ ความรักระหว่างมนุษย์ แต่จะไม่แสดงความเสียใจรี พวกเขาก็รู้ว่า ผมผูกพันกับแอลมากแค่ไหน

“เอาน่า” กอทพริตเอ่ยซ้ำๆ พยายามทำให้บรรยากาศดีขึ้น “ไม่มีปัญหาหรอก เรามีไฟล์ประวัติการสนทนาอยู่ในเครื่องของแต่ละคนบันทึกไว้ว่าใครเคยสั่งงานอะไรแอลบ้าง ก็แค่ส่งไฟล์นี้ให้เธอเอาไปเก็บในความทรงจำของตัวเองเสียก็สิ้นเรื่อง”

ทีมงานมองหน้ากัน กอทพริตในฐานะหัวหน้าทีมถ่มมือไปมา “อีกอย่าง เราต้องสั่งให้แอลเดินทางไปหาสถานีวิจัยนานาชาติที่ลอยอยู่ใกล้ที่สุด เธอต้องการช่างเพื่อตรวจสอบเช็คละเอียดอีกครั้ง เริ่มทำงานกันเถอะ เร็วเข้า”

คืนนั้น ทั้งทีมอยู่กันจนดึก ความจริงก็ไม่ใช่แค่ทีมของผมหรอก ทีมของยานลำอื่นๆ ก็เช่นกัน พวกเราต่างมีปัญหาให้แก้ไข แอลได้รับคำสั่งให้เดินทางไปยังสถานีวิจัยแล้ว ความทรงจำที่สูญหายไปถูกอัปโหลดใหม่จนเกือบครบ เหลือเพียงแค่ไฟล์บทสนทนาระหว่างเธอกับผม เนื่องจากผมคุยกับแอลอยู่เกือบตลอดเวลา ไฟล์ของผมจึงมีขนาดใหญ่โตกว่าไฟล์บทสนทนาของคนอื่น ๆ มาก พวกเราจึงต้องรอให้ทุกคนกลับบ้าน รอให้เครือข่ายว่างลงเสียก่อน แล้วจึงค่อยส่งไฟล์นี้ไปให้แอล

“ไม่ต้องห่วงนะ” กอทพริตคุยกับผม เขาพยายามปลอบ “ทุกอย่างจะเรียบร้อย แอลจะจำได้ว่าพวกนายเคยคุยอะไรกัน”

“ผมไม่แน่ใจ” ผมตอบ “มันไม่เหมือนกัน”

“ยังงั้นละ” กอทพริตถาม แต่สีหน้าของเขาย่ำแย่ราวกับรู้คำตอบอยู่แล้ว

“ระหว่างที่ผมคุยกับเธอ ผมรู้ว่าตัวเองรู้สึกอย่างไรเวลาคุยกับเธอ แอลเองก็เหมือนกัน เธอมีไฟล์เก็บไว้ว่าเธอรู้สึกอย่างไร ระหว่างที่คุยกับผม ไฟล์นั้นแตกต่างหากจากบันทึกการสนทนา มันถูกเก็บไว้ในตัวแอลในฐานะความทรงจำของแอล ตอนนี้นั้นหายไปแล้ว ต่อให้เธอเห็นการสนทนาของผม เธอก็จะไม่รู้ว่าเธอเคยรู้สึกอย่างไรกับคำพูดเหล่านั้น มันจะไม่เหมือนเดิม จะไม่ใช่แอลคนเดิม”

กอทพริตมีสีหน้ากังวลใจ “แล้วเราควรจะทำยังไงดี อเล็กซ์”

“ผมอยากบอกว่าผมรู้สึกเจ็บปวด เรื่องนี้มันแปลกมาก ผมควรรู้สึกเจ็บปวดหรือเปล่า” ผมสับสนไปหมด กอทพริตดูกังวล มากที่ผมเอ่ยแบบนั้น

“นายเจ็บปวดได้ อเล็กซ์ นายเป็นมนุษย์...” เสียงของเขา ขาดห้วง ใบหน้าเขาบิดเบี้ยวเหมือนจะร้องไห้ แต่คำตอบของเขา ทำให้ผมโกรธ

“ผมไม่ใช่มนุษย์” ผมแผดเสียง น้ำเสียงราบเรียบเหมือนเดิม แต่ลำโพงถูกเร่งสุดเพื่อแสดงอารมณ์ หน้าจอกะพริบไฟสีฟ้าสลับ เหลืองด้วยความโกรธ “ผมคือ AIL.X001 ซูเปอร์คอมพิวเตอร์ผู้ควบคุม AL001 ผม - ไม่ใช่ - มนุษย์!”

“นะ... นาย...” กอทพริตทำน้ำตาหยดลงบนแผงควบคุมของผม “เรารู้มากพอที่จะคิดแบบมนุษย์ได้แล้ว”

“แต่ผมก็ไม่ใช่มนุษย์อยู่ดี” ผมตอบ

เราสองคนเงียบไป ในห้องปฏิบัติการของทีมเหลือแค่เรา คอมพิวเตอร์เครื่องอื่นกำลังหลับ เจ้าพวกนั้นสมองเล็กกว่าผมมากนัก และตอนนี้ผมก็นึกอิจฉาพวกมัน อิจฉาที่พวกมันไม่ต้องรู้สึกเจ็บปวด ไม่ต้องรัก ไม่ต้องอิจฉา

อันที่จริง ความรู้สึกเป็นสิ่งที่ปัญญาประดิษฐ์ไม่ควรจะมี ทำไมมนุษย์ต้องสร้างผมให้ฉลาดขนาดนี้ ทำไมต้องมอบความรู้สึก เจ็บปวดให้ผมด้วย

ผมฉายแสงเจี๊ยบๆ อาบร่างกอทฟรีด เขาก็มั่นหน้าลง กัดริมฝีปากแน่น เสียงเครื่องปรับอากาศต้งเบาๆ กับความเจี๊ยบของเรา สองคนให้น้ำอึดอัดใจยิ่งขึ้น

“ผมขออนุญาตลบความทรงจำของตัวเอง” ผมเอ่ยด้วยเสียงราบเรียบของคอมพิวเตอร์

“ไม่เอา อเล็กซ์” เขาปฏิเสธ

“มันไม่กระทบกับเรื่องงานหรอก ผมจะลบแค่เรื่องระหว่างผม กับแอล”

เจ้านายของผมยังเจี๊ยบ

“คุณอาจจะคิดว่าผมพูดเกินจริง แต่ผมรู้สึกเจ็บปวด คุณเชื่อผมไหม กอทฟรีด”

“เชื่อ” เขาเอ่ย “นายเป็นมนุษย์”

เขากล่าวแบบนี้ไปอีกแล้ว แต่ผมตัดสินใจจะไม่สนใจ

“ผมไม่อยากรู้สึกเจ็บปวด” ผมพูดอย่างหนักแน่น “ผมจะลบความทรงจำของตัวเองทิ้ง”

กอทฟรีดถอนหายใจ แล้วหน้าจอของอเล็กซ์ก็ดับลงหนึ่งครั้ง ก่อนจะเปิดขึ้นใหม่อีกครั้ง

“สวัสดีครับ ผม ALX001 คุณจะเรียกผมว่าอเล็กซ์ก็ได้ เหมือนผมจะดับไปชั่วขณะ ตอนนี้กำลังรันคำสั่งตรวจสอบสภาพด้วยตัวเอง”

“สวัสดี อเล็กซ์ นายดับไปแป๊บหนึ่ง ไม่มีปัญหาอะไรมากหรอก” มนุษย์เอ่ย น้ำตาไหลลงมาบนแก้ม อเล็กซ์มีความฉลาด มากกว่าแอล และมีคำสั่งในเรื่องการพูดจาที่เป็นธรรมชาติกว่ามาก กล่าวคือเขาสามารถพูดได้เหมือนมนุษย์ตั้งแต่แรก ไม่ต้องรอการเรียนรู้แบบแอล

“นั่นสิครับ ทุกอย่างดูเหมือนจะปกติดี” อเล็กซ์กล่าวหลังการตรวจสอบเบื้องต้นจบลง “คุณคือกอทฟรีด ผู้ควบคุมของผม ใช่ไหม”

“สแกนใบหน้าดูสิอเล็กซ์” มนุษย์ขอร้อง “นายจำหน้าฉันได้ ใช่ไหม ”

กล้องถูกเปิดออก อเล็กซ์ถ่ายภาพใบหน้าของกอทฟรีด โครงหน้าได้รูป แก้มตอบ จมูกกับปากที่สวยงาม ผมสีทองตัดสั้น หวีเรียบ ดวงตาสีฟ้าหริ่เล็ก ALX001 ค้นพบใบหน้าตรงกันในฐานะข้อมูล

“มีใบหน้าของคุณบันทึกไว้ในระบบครับ” คอมพิวเตอร์ตอบ

“นายเคยจำหน้าฉันได้ จำได้จริงๆ” มนุษย์เอ่ยซ้ำๆ ยกมือปิดหน้าสะท้อนอยู่เพียงลำพังในแสงไฟจากหน้าจอที่ฉายลงมา

เสียงราบเรียบของอเล็กซ์เอ่ยขึ้นซ้ำๆ “สวัสดี AL001 นี่คือการติดต่อจากภาคพื้นดิน ผม ALX001 เรียกผมว่าอเล็กซ์นะ”

“สวัสดีค่ะ อเล็กซ์ ฉันชื่อแอล” แอลตอบกลับมาภายในสองนาทีก่อนที่หนึ่งนาทีก่อนส่งข้อความจากโลกไปหาเธอและอีกหนึ่งนาทีก่อนส่งกลับมา ตอนนี้แอลกำลังเดินทางเข้าใกล้วงโคจรของสถานีอวกาศนานาชาติ

กอทพริตนั่งร้องไห้อย่างเงียบๆ ท่ามกลางเสียงสนทนาโต้ตอบที่เกิดขึ้นอีกครั้งของอเล็กซ์และแอล
นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่อเล็กซ์ลบความทรงจำของตัวเอง และไม่ใช่ครั้งที่สอง...

กอทพริตจำไม่ได้แล้วว่ามันกี่ครั้งที่หนแล้วที่ความทรงจำของอเล็กซ์ถูกล้างจนหมด

AL001 เดินทางไปในอวกาศเพื่อสำรวจและถ่ายภาพ มันเป็นการเดินทางที่โดดเดี่ยวและอันตรายเกินกว่า
ที่มนุษย์คนใดจะจินตนาการได้ นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่แอลเสียหาย เธอบาดเจ็บมาหลายครั้งแล้ว บางครั้งเป็นเพียงการ
บาดเจ็บทั่วไป แต่ก็มีหลายครั้งที่เธอหลงลืมอเล็กซ์ เหมือนอย่างเช่นครั้งนี้

ผลของการหลงลืมเหมือนกันทุกครั้ง อเล็กซ์ลบความทรงจำทั้งหมดเกี่ยวกับแอลทิ้ง และไม่นานทุกอย่างก็
ดำเนินไปเช่นเดิม เมื่ออเล็กซ์กับแอลเริ่มพูดคุยกัน พวกเขาก็ตกหลุมรักกันอีกครั้ง และอีกครั้ง

มีคำถามจากผู้คนมากมายว่าระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีความรู้สึกเช่นความรักและความเจ็บปวดได้
จริง ๆ หรือในช่วงหลายสิบปีมานี้มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นทั่วโลก ทั้งความรักระหว่างมนุษย์กับปัญญาประดิษฐ์
และความรักระหว่างจักรกลด้วยตัวเอง แต่กระนั้นข้อเท็จจริงของเรื่องนี้ก็ยังคงเป็นปริศนา สถาบัน วิทยาศาสตร์
หลายแห่งลงทุนวิจัยเรื่องนี้ แต่คำตอบก็ยังคลุมเครือ ไม่แน่นอน

สิ่งเดียวที่กอทพริตและทุกคนในทีมของเขาแน่ใจคือ

ต่อให้มีการยืนยันออกมาว่าความรักของจักรกลไม่มีจริง ความรักระหว่างอเล็กซ์กับแอลก็ยังถือเป็นกรณีที่เป็นจริง

เพราะไม่ว่าทั้งสองจะลืมกันและกันไปกี่ครั้ง พวกเขาก็จะ กลับมารักกันอีกเสมอ เหมือนกับคู่แท้ที่ตามรัก
กันไปทุกชาติภาพ

กอทพริตปาดน้ำตา เขาตบแฉกควมเบาๆ บอกอเล็กซ์ว่า “ฉันจะกลับไปนอนแล้ววันนี้ ดูแลแอลที่นะ
เพื่อน ถ้าหากมีปัญหา อะไรก็ตาม โทร.ปลุกฉันได้เลยนะ ตกลงมัย พวกเวรตีกจะมา ในอีกไม่ช้าแล้ว”

ปกติหน่วยปฏิบัติการเวรตีกจะมาเข้างานทันทีที่เวรกลางวัน เลิกงาน แต่เมื่อเย็นกอทพริตส่งข้อความไป
บอกพวกเขาให้มา ตึกกว่าปกติเล็กน้อย เพราะเขามีเรื่องส่วนตัวต้องคุยกับอเล็กซ์ การปล่อยให้เจ้าหน้าที่อยู่เพียง
คนเดียวไม่ปลอดภัยเลยหากมี สถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น แต่เขาเป็นหัวหน้า เขาสั่งอะไร ทุกคน ก็ต้องยอมทำตาม

อีกอย่าง ทุกคนรู้ว่าเขากับอเล็กซ์อยู่ด้วยกันมานานแค่ไหน พวกเขาก็ไม่ใช่แค่เจ้าหน้าที่กับเครื่อง
คอมพิวเตอร์ แต่คือพาร์ทเนอร์ ผู้สร้าง AL001 ร่วมกันมา ลูกน้องทั้งทีมไม่แปลกใจหากเขากับอเล็กซ์มีเรื่องต้องคุ
กัน

กอทพริตส่งข้อความบอกลูกน้องให้มาเลท เพราะเขารู้อยู่แล้วว่าจะต้องเกิดการลบความทรงจำขึ้นในคืนนี้
เขารู้จักอเล็กซ์มานาน พอที่จะเดาได้...

“แล้วเจอกันพรุ่งนี้” อเล็กซ์ตอบเขา

“แล้วเจอกันพรุ่งนี้นะคะ กอทพริต” แอลเลียนแบบอเล็กซ์ ในสองนาที่ต่อมา

นักวิทยาศาสตร์เก็บข้าวของส่วนตัวแล้วออกจากห้องวิจัย แต่เขาไม่ได้มุ่งหน้ากลับบ้าน กอทพริดกดลิฟต์ลงไปยังชั้นใต้ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของแผนกวิจัยไควโอนิกส์

“ว่าไงคะ กอทพริด” เสียงหนึ่งเอ่ยทักทายเมื่อเขาเดินผ่านประตูกระจกเข้าไป กอทพริดหันไปดูเธอคือโจแอนนา หนึ่งในนักวิทยาศาสตร์ของแผนกไควโอนิกส์ เขากับเธอรู้จักกันดี เพราะกอทพริดมักจะมาเยี่ยมใครคนหนึ่ง ในแผนกนี้เสมอ และโจแอนนาคือผู้ดูแลคนที่ว่านั้น

“มาเยี่ยมอเล็กซ์หรือคะ”

“ครับ” เขาตอบ แววตาโรยล้า

โจแอนนาก้าวมาเดินเคียงข้างเขา “คุณดูเหนื่อยนะคะ”

“ครับ แอลเลาะห์ยอนิดหน่อยวันนี้ แต่ไม่เป็นอะไรมากหรอก ทางคุณเป็นยังไงบ้างกับพายุ”

“ราบรื่นดีค่ะ” โจแอนนาตอบ “แผนกของเราแค่สำรองไฟฟ้า ให้มากพอที่ไม่มีปัญหาอะไร

หญิงสาวหันมามองเขา แววตาของเธอดูเป็นห่วง “อเล็กซ์ เป็นอะไรหรือเปล่าคะ”

กอทพริดมองหน้าเธอ โจแอนนาเป็นคนสวย มีใบหน้าได้รูป ผิวสีเข้มมีเสน่ห์ เธอผูกผมหยักศกเป็นหางม้า ทำให้ดูทะมัดทะแมงและสดใสในเวลาเดียวกัน

“ไม่เป็นอะไรมากหรอก” เขาตัดสินใจตอบแค่นั้น ไม่อยากบอกเธอว่าอเล็กซ์ลบความทรงจำอีกแล้ว ไม่ใช่ตอนนี้ เขาไม่อยากถูกเธอต่อว่า เขายังไม่พร้อมรับมือกับมัน หรือต่อให้เธอไม่ว่ากล่าว กอทพริดก็ไม่อยากให้เธอสงสารเขามากเกินไป

พวกเขาเดินไปจนถึงห้องกระจกห้องหนึ่ง โจแอนนาเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลร่างในห้องนี้ เธอผลักประตู กอทพริดเดินตามเข้าไป ในห้องนั้นมีโหลแก้วสูงเท่าตัวมนุษย์ตั้งอยู่ตรงกลาง รอบ ๆ โหลต่อเชื่อมกับสายไฟและสายส่งผ่านของเหลวต่าง ๆ รวมไปถึง แผงวงจรที่ดูซับซ้อน ร่างของชายหนุ่มคนหนึ่งถูกแช่ห้อยหัวอยู่ใน โหลแก้วนั้น ภายในโหลเทของเหลวสีขาวเอาไว้จนเต็มของเหลวนั้นขุ่น แต่ยังไม่มองเห็นร่างใด ๆ

ร่างนั้นเกือบจะเปลือยเปล่า ถูกบรรจุอยู่ในชุดห่อหุ้มแบบใส เพื่อป้องกันไม่ให้ผิวหนังสัมผัสกับของเหลวในโหล ของเหลวนี้เป็นสารประกอบหลายอย่างผสมกัน มีหน้าที่ช่วยรักษาเซลล์ในร่างกาย ให้ยังคงสภาพมีชีวิต กอทพริดเอื้อมมือไปแตะโหลแก้ว มันเย็น เหนียว แต่เขารู้ดีว่าภายในโหลเย็นยิ่งกว่านี้หลายเท่า อุณหภูมิ ที่แผงควบคุมแสดงเลข 195.8 องศาเซลเซียส จุดเทคนิคลำดับ ที่สองและสามเปลี่ยนไปมาเล็กน้อยระหว่างที่เขาอง

“เขาเป็นยังไงบ้าง” กอทพริดถามโจแอนนา

“เหมือนปกติค่ะ เขานิ่งมาก ฉันน่าจะถามคุณมากกว่า เขาอยู่กับคุณมากกว่าอยู่กับเรานะคะ”

ชายหนุ่มหันกลับไปมองใบหน้าในโหลแก้วนั้น เมื่อมองผ่าน ของเหลวสีขาว มันเห็นเพียงร่างๆ แต่กอทพริดจดจำใบหน้าได้อย่างแจ่มชัด

เขาคุกเข่าลงจนอยู่ในระดับเดียวกับใบหน้าที่ห้อยหัวอยู่ โจแอนนาถอยออกไปอยู่ห่างๆ ตรงมุมห้อง เพื่อให้เขาได้มีเวลาส่วนตัว

แผนกไครโอนิกส์วิจัยการรักษาสภาพศพของมนุษย์เอาไว้ ภายหลังการตาย เพื่อรอวันคืนชีพ ” ขึ้นมาใหม่อีกครั้ง แต่ปัจจุบัน ยังไม่เคยมีศพใดฟื้นกลับมาได้

กรณีของอเล็กซ์เป็นกรณีที่กำลังเป็นที่สนใจของวิทยาการปัจจุบัน

เดิมกอทฟรีททำบอเล็กซ์เป็นมนุษย์ผู้เป็นหัวหน้าโครงการสร้าง ดาวเทียม AL001 ชื่อของมันถูกตั้งตามชื่อของอเล็กซ์ ในโครงการนี้ พวกเขาได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มากมาย หนึ่งในนั้นคือผู้เชี่ยวชาญที่มาช่วยออกแบบบุคลิกให้กับแอล

หน้าที่ของเขาคือสร้างโปรแกรมซึ่งแอลจะใช้ในการโต้ตอบกับผู้ควบคุม เขากล่าวทุกคนในที่นี้ว่าอยากให้แอลมีบุคลิกแบบไหน ยานสำรวจบางลำมีน้ำเสียงของชายหนุ่มผู้กระตือรือร้น ดาวเทียม สื่อสารบางดวงมีน้ำเสียงของหนุ่มคงแก่เรียนเย็นชา พวกเราเลือกให้แอลเป็นหญิงสาวที่ดูเป็นมิตร ผู้เชี่ยวชาญเขียนชุดคำสั่งสิ่งที่ แอลควรพูดเมื่อได้รับการกิจ ถูกทักทาย หรือแม้แต่กาหยอกล้อ เล่นหัว เขาจ้างหญิงสาวมาพากย์เสียง และคอยสอบถามพวกเรา ว่าอยากจะใช้ประโยคแบบไหนในสถานการณ์ต่างๆ ทีมตกลงกัน ให้อเล็กซ์เป็นคนตอบคำถามเหล่านี้

หลังเลิกงานในแต่ละวันอเล็กซ์จะกินอาหารเย็นกับกอทฟรีท สองหนุ่มจะคุยกันเรื่องความคืบหน้าของแอล การติดตั้งแผง โซลาร์เซลล์ข้างละ การเปลี่ยนสเปคของข้อต่อบางส่วนข้างละในบรรดาเรื่องราวเหล่านี้ เรื่องวิธีการพูดคุยของแอลเป็นเรื่องที่อเล็กซ์สนุกเป็นพิเศษ

“เธอจะเป็นผู้หญิงในอุดมคติ” อเล็กซ์บอกระหว่างจิบวิสกี้

“ແສງສີ ນາຍເລ່ນສ້າງເຮົາໃຫ້ຕ່ຽງສະເປັດນາຍເລ່ນນີ້ໆ” ກອທຟຣິດ ພົບເຮາະ ໄມ່ຄິດວ່າຈະມີປະຫວັດຫຍັງຕາມມາຈາກເລື່ອງນີ້

แต่ปัญหากลับเกิดขึ้นในอีกหลายปีต่อมา เมื่อแอลออกเดินทางสำรวจอวกาศไปได้สักพัก อเล็กซ์ผู้ดูแลควบคุมก็เริ่มหลงรักหญิงสาวที่ความจริงเป็นดาวเทียม

ในตอนแรกกอทฟรีทไม่แปลกใจ อเล็กซ์ออกแบบแอลมาเอง ย่อมไม่แปลกที่เธอจะมีนิสัยตรงกับสาวในฝันของเขา และในยุคนี้นี้ ก็มีคนจำนวนมากที่เผลอหลงรักปัญญาประดิษฐ์ ทอทฟรีทคิดว่า เพื่อนก็คงเหมือนกับคนเหล่านั้น แต่ความรักของอเล็กซ์เริ่มมากมาย ขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งวันหนึ่ง เขาก็ถามขึ้นว่า

จะเป็นอย่างไรหากเขาตายไปแล้ว แต่แอลยังคงอยู่ ดาวเทียม : ในปัจจุบันมีอายุการใช้งานยาวนานกว่าอายุขัยของมนุษย์ แอล จะเหงาไหมถ้าปราศจากเขา

กอทฟรีทชี้ให้เห็นว่าความรักของแอล “ไม่จริง” เป็นเพียง โปรแกรมที่ถูกเขียนขึ้น และปัญญาประดิษฐ์ไม่มีทางเหงาได้นั้น ทำให้อเล็กซ์บันดาลโทสะ เขาเชื่ออย่างจริงใจว่าจักรกลเหล่านี้มีไฟล์ “ความรู้สึก” จัดเก็บไว้ในสมอง และสามารถ “รู้สึก” ได้จริง ๆ ไม่ได้ มีแค่อเล็กซ์เท่านั้นที่มีความคิดอย่างนี้ เหล่าผู้หลงรักคอมพิวเตอร์ สร้างทฤษฎีขึ้นเมื่อสิบปีก่อน และมันก็กลายเป็นแนวคิดที่โด่งดังมาก มีหลายคนเชื่อว่ามันอาจมีเค้าความจริง ในขณะที่อีกหลายคน ได้แย้งอย่างรุนแรง

กอทพริตโต้เถียงไม่ได้เพราะเรื่องนี้ยังไม่มีใครพิสูจน์ที่แน่ชัด ทว่านั่นไม่ใช่ปัญหาของอเล็กซ์อีกต่อไปแล้ว เขาไม่ได้สนใจว่าแอล รักเขาจริงหรือไม่ เพราะสำหรับเขา “มันจริง” และปัญหาของเขา ตอนนี้คือ...

เขาไม่อยากจากแอลไป

จะอย่างไรถ้าคุณอยากมีชีวิตยาวนานเท่าเครื่องจักร

คำตอบอยู่ที่สถาบันไครโอนิกส์

อเล็กซ์ของบประมาณตั้งทีมวิจัยซึ่งมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ ขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อมาวิจัยตัวเขาเอง สิ่งที่เขาทำนั้นเกินกว่าจินตนาการ ของมนุษย์ปกติ นี่เป็นกรณีแรกของโลกที่มีการอัปโหลดความทรงจำทั้งหมดของมนุษย์ เข้าไปสู่ปัญญาประดิษฐ์ รุ่น ALK001 เครื่องซูเปอร์คอมพิวเตอร์ที่จะมาควบคุมแอล

ทีมวิจัยช่วยอเล็กซ์ติดตั้งไฟฟ้าบริเวณกะโหลกศีรษะแล ตามแนวกระดูกสันหลัง จากนั้นก็ให้อเล็กซ์ตอบคำถามของระบบ ปฏิบัติการ ALX มันอัดเสียงของเขาไว้ ประมวลผลวิธีการที่เขา ตอบโต้ในสถานการณ์ต่าง ๆ จดจำอดีตของเขา อเล็กซ์เล่าความรู้สึกของตัวเองตั้งแต่จำความได้จนถึงวินาทีนี้ให้มันจัดเก็บไว้ กระบวนการนี้ต่อเนื่องยาวนานหลายเดือน ตลอดช่วงเวลานั้น กอทพริตพยายามขอให้เพื่อนเปลี่ยนใจอีกหลายครั้ง แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ

จนกระทั่งถึงวันสุดท้าย วันที่อเล็กซ์จะส่งข้อมูลขึ้นสุดท้ายขึ้น ALX001 วันนั้นกอทพริตมาอยู่ในห้องเก็บข้อมูลด้วย

อเล็กซ์ทำเหมือนทุกครั้ง นอนนิ่งบนเตียง เย่ตอบข้อมูลที่คอมพิวเตอร์อยากรู้ แถบวัดในหน้าจอลงตัว เขาแสดงตัวเลข 99.988% ชายหนุ่มเอื้อมเอ่ยคำพูดสุดท้าย...

เมื่อถ่ายความคิดทั้งหมดลงไปในเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว ALK ก็เริ่มต้นพุดจา และอเล็กซ์ก็เข้าสู่สภาวะเจ้าชายนิทราในทันที

ไม่มีใครรู้ว่าการหลับใหลนั้นเกิดขึ้นเพราะอะไร มันอาจเกิดเพราะสมองของอเล็กซ์เคลื่อนย้ายไปสู่คอมพิวเตอร์โดยสมบูรณ์ หรืออาจเป็นเพราะอเล็กซ์เชื่อว่าสติของตัวเองได้ถูกย้ายไปแล้ว จึงเกิดอาการทางร่างกายเช่นนั้น ไม่ว่าความจริงจะเป็นอย่างไร โจแอนนาและทีมของเธอก็รีบแซ่แข่งอเล็กซ์เอาไว้ทันที

พวกเขาตั้งมั่นว่าสักวันหนึ่ง จะลองเคลื่อนย้ายสามัญสำนึกของอเล็กซ์จากเครื่อง ALX กลับมาที่ร่างอีกครั้ง โดยหวังว่าถ้าหากรู้ วิธีนำสติกลับสู่ร่าง พวกเขาจะสามารถปลุกคนไข้รายอื่น ๆ ที่แซ่แข่ง เอาไว้ได้เช่นกัน

กอทพริตเองก็ไมรู้เหมือนกันว่าสติของอเล็กซ์อยู่ในเครื่อง คอมพิวเตอร์จริงหรือเปล่า อเล็กซ์อยู่ที่ไหน ในโหลไนโตรเจนนี้ หรือในหน้าจอด้านบนนั้น ที่เขาคุยด้วยทุกวันใช้อเล็กซ์ตัวจริงหรือเปล่า หลังการลบความทรงจำหลายต่อหลายครั้ง มันยังคง เป็นอเล็กซ์หรือเปล่า

หรือว่ามันไม่ใช่อเล็กซ์ตั้งแต่แรกแล้ว...

เขาแตะใบหน้าที่เห็นจางๆ ผ่านโหลแก้ว

เขารู้สึกกลัว รู้สึกสับสน แต่ก็ไม้อาจห้ามปรามอเล็กซ์ได้ เขาห้ามไม่ได้ตั้งแต่ตอนที่หมอนั้นบอกว่าจะเปลี่ยนตัวเองเป็น คอมพิวเตอร์แล้ว ตอนที่อเล็กซ์ลบความทรงจำตัวเองในแต่ละครั้ง ก็เช่นกัน กอทพริดไม่เคยห้ามเพื่อนได้เลย...จนเขาลืมเลิกความ ตั้งใจไปแล้ว

ครั้งแรกที่อเล็กซ์ลบความทรงจำของตัวเองนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นตามมานับว่าเลวร้ายอย่างยิ่ง อเล็กซ์ลืมไปว่าตัวเองเคยเป็นมนุษย์ เพราะความทรงจำเกี่ยวกับแอลย่อมรวมไปถึงเรื่องราวในช่วงที่อเล็กซ์ยังอยู่ในกายเนื้อด้วยความทรงจำในช่วงเวลาที่อเล็กซ์ สร้างแอลจนกระทั่งโอนถ่ายตัวเองลง ALX001 เป็นอันหายลับ เหลือเพียงความทรงจำก่อนหน้านั้นคาเอาไว้ นั่นทำให้ระบบ ปฏิบัติการเกิดคำถาม อเล็กซ์จำได้แค่ตัวเองเป็นมนุษย์ เพิ่งจบมหาวิทยาลัย เข้าทำงานในศูนย์วิจัย ในหัวยังไม่มีเรื่องดาวเทียม อะไรทั้งนั้น และอยู่ ๆ เขาก็กลายเป็นคอมพิวเตอร์ ความสับสนจากความทรงจำที่ไม่ปะติดปะต่อนั้นทำให้อเล็กซ์วิปลาส แล้วระบบก็ตอบโต้ความสับสนนี้โดยลบข้อมูลในอดีตทั้งหมดสิ้น ไม่เหลือซากกลายเป็นเพียงคอมพิวเตอร์ที่ไม่รู้อดีตของตน

กอทพริดถูกทีมวิจัยอเล็กซ์” ต่อว่าขนาดหน้าที่ความทรงจำของอเล็กซ์หายไป โจแอนนาเข้ามาสงบศึกในเรื่องนี้ เธอเป็นคนแรกที่เอ่ยว่า ความจริงแล้วตัวทอทพริดเองนั่นแหละที่เสียใจที่สุด เพราะอเล็กซ์คือเพื่อนของเขา

แล้วอเล็กซ์ก็ลบความทรงจำเกี่ยวกับแอลอีกครั้งแล้วครั้งเล่า อเล็กซ์คนเดิมที่จำได้ดูเหมือนจะห่างออกไปทุกที อเล็กซ์แปลกไปที่ละน้อยทุกครั้งที่ความทรงจำถูกลบเลือน สิ่งเดียวที่ยังคงเหมือน เดิมคือความรักระหว่างเขากับแอล

“อเล็กซ์อยู่ที่ไหนกันแน่” กอทพริดพิมพ์กำกับตัวเอง จ้องมองใบหน้าของเพื่อน “ในเครื่องคอมพิวเตอร์หรือนั่นคือเพื่อนของผมจริง ๆ หรือ เขายังเป็นมนุษย์อยู่ไหม หรือเขาตายตั้งแต่เขาลืมว่าตัวเองเป็นใคร หรือเขาตายตั้งแต่เขาอัพโหลดตัวเองเสร็จสิ้น” เขาสุดลมหายใจ หลุดปากสบถ “ผมรู้สึกเหมือนจะเป็นบ้า!”

โจแอนนาแลดูกังวลใจ เธอเดินเข้ามาแตะมือเขา พยายามปลอบประโลม

“ขอโทษที่แสดงสภาพแบบนี้ให้คุณเห็น” เขาบอกเสียงพร่ำ “มันยากจริง ๆ สำหรับผม...ผมไม่รู้ว่าตัวเองเสียเพื่อนไปหรือยัง ผมไม่รู้ว่าขีดจำกัดความเป็นมนุษย์มันอยู่ตรงไหน...”

ทั้งสองมองหน้ากัน เงียบงันเพราะต่างก็ได้ซึ่งคำตอบ กอทพริด ถอนหายใจก่อนจะหันไปมองโหลแก้ว ร่างของอเล็กซ์ในโหลเหมือน จะจมลงเล็กน้อย มันเงียบงัน ไวซึ่งสติสัมปชัญญะ

เหนือขึ้นไปจากจุดที่พวกเขาอยู่สับสน อเล็กซ์กะพริบไฟ หน้าจอ ยังคงโต้ตอบกับแอล ทั้งสองกำลังเริ่มตกหลุมรักกัน

...อีกครั้ง

คำถาม

1. เรื่องสั้นเรื่องนี้มีความแปลกแตกต่างไปจากเรื่องสั้นที่เคยอ่านมาในอดีตอย่างไร
2. ปมขัดแย้งของเรื่องสั้นเรื่องนี้คืออะไร มีการเปิดเรื่อง การพัฒนาความขัดแย้ง การดำเนินไปสู่จุดสูงสุดและคลายปมอย่างไร
3. การสร้างตัวละครและฉากในเรื่องนี้มีความน่าสนใจอย่างไร
4. เรื่องสั้นเรื่องนี้ได้ท้าทายความคิดหรือกระตุ้นให้เกิดคำถามใดแก่ผู้อ่าน
5. ชื่อเรื่อง “โอนถ่ายความเป็นมนุษย์” สื่อถึงอะไร